

SIVILOMBUDET

KRIMINALOMSORGSDIREKTORATET
Postboks 694
4302 SANDNES

Vår referanse
2023/5677

Deres referanse
201817230-60

Vår saksbehandler

Dato
24.02.2025

Tilbakemelding på Kriminalomsorgsdirektoratets redegjørelse av tiltak for innsatte i Oslo fengsel

Vi viser til vårt brev av 5. november 2024, der Sivilombudet uttrykker alvorlig bekymring for omfanget av faktisk isolasjon i Oslo fengsel. Vi slo her fast at situasjonen i fengselet innebærer en høy risiko for krenkelse av forbudet mot umenneskelig og nedverdiggende behandling av innsatte.

I brevet ba vi om å motta informasjon fra Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) om hvilke tiltak som gjennomføres for å redusere omfanget av isolasjon i fengselet.

KDIs svarbrev av 6. januar 2025 (også vedlagt en redegjørelse fra Kriminalomsorgen region øst av 9. desember 2024) viser til flere tiltak som er gjennomført for å redusere innlåsingstiden i årene etter Sivilombudets besøk til Oslo fengsel i 2018. Dette omfatter blant annet at det er

- etablert et eget ungdomsteam og aktiviseringsteam
- jobbet med en handlingsplan for å øke sysselsettingen
- innført en ny bemanningsplan og døgnrytmehjul for å øke utetiden fra cella

Både KDI og region øst viser i tillegg til at Oslo fengsel har mottatt ekstra midler hvert år siden 2021 for å styrke arbeidet med isolasjon i fengselet.

Disse tiltakene var kjent for Sivilombudet da vi gjennomførte vår undersøkelse i 2024. Våre funn tydet på at budsjettøkningene og tiltakene i perioden 2021-2023 ikke hadde hatt vesentlig effekt på omfanget av faktisk isolasjon i fengselet slik vi beskrev den i vår besøksrapport i 2019.

Regionkontoret bekrefter dette bildet og skriver at reduksjonen i innlåsingstiden er «marginal», til tross for ekstra bevilgninger og ulike lokale tiltak. Tiltakene for å motvirke isolasjon i 2023 resulterte kun i en økning i den gjennomsnittlige utetiden fra egen celle på mindre enn én time (fra 3,9 timer til 4,7 timer). De innsatte i Oslo fengsel er dermed innlåst alene på en celle i gjennomsnittlig 19,3 timer i døgnet.

Direktoratet konstaterer at det er krevende å sikre en stor økning i utlåsingstid i fengselet og viser til høyt belegg, restriksjoner fra retten og mange innsatte med gjengtilhørighet og konflikter.

Sivilombudet merker seg samtidig at fengselet og regionkontoret har søkt om å redusere belegget i fengselet til 80 %, men har fått nei til dette fra direktoratet som viser til høyt press på varetektsplasser i Østlandsområdet. En reduksjon i belegget ved fengselet antas å kunne ha betydelig effekt for å hindre den faktiske isolasjon uten beslutning av retten eller av fengselet, som mange innsatte opplever i Oslo fengsel.

Sivilombudet anerkjenner at myndighetene står overfor mange kryssende hensyn i planleggingen og drift av fengselskapasitet. Ombudet er likevel bekymret for at det over mange år har vokst fram en aksept og normalisering av uholdbare forhold for innsatte i Oslo fengsel, og at det ikke tas tilstrekkelige grep for å endre den kritiske situasjonen i fengselet. Utlåsingstiden i fengselet er fortsatt urovekkende langt fra den internasjonale standarden om *minimum* 8 timer utenfor cella per døgn.

Sivilombudet vil 4. mars overlevere en særskilt melding til Stortinget om innlåsing og faktisk isolasjon i fengslene. Meldingen er basert på våre undersøkelser av ti høysikkerhetsfengsler i perioden 2023–2024, inkludert Oslo fengsel.

Sivilombudet vil følge denne saken framover. Vi anbefaler at myndighetene tar konkrete grep for å redusere omfanget av isolasjon i Oslo fengsel.

Hanne Harlem
sivilombud

Karin Afeef
assisterende avdelingssjef

Dette brevet er godkjent etter gjeldende interne rutiner og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til:

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	Postboks 8011 Dep	0030	OSLO
HELSEDIREKTORATET	Postboks 220 Skøyen	0213	OSLO
HELSETJENESTEN OSLO FENGSEL	Postboks 9292 Grønland	0134	OSLO
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET	Postboks 8005 Dep.	0030	OSLO
OSLO FENGSEL	Postboks 694	4302	SANDNES
Tilsynsrådet for kriminalomsorgen			

